

III.

Dr. LAUBHAIMER FERENC,

**AZ EGYHÁZI TÖRTÉNELEM NY. R. TANÁRA, S A HITTUDOM. KAR
ÚJ DÉKÁNJÁNAK**

A HIVATALÁBA LÉPŐ NAGYS. RECTORHOZ INTÉZETT

ÜDVÖZLŐ BESZÉDE.

DR. LAUBLAIMER FERENC

AN RECHTSM. TÖRÖKHELY, VI. R. TAYANNA, 2. A HITTUDOM. 2. R.
A BERNANNAK

A HITTUDOM. 2. R. TAYANNA, 2. A HITTUDOM. 2. R.

ÜDVÖNLŐ BESZÉDE

Nagyságos egyetemi igazgató úr!

Nem könnyű határozottan eldönteni, új jogok és szabadalmak nyerése tölt e be örömmel inkább, és serkent áldásos munkásosságra egyeseket úgy, mint testületeket; vagy az egy időre elveszett és hosszabb nélkülözés után ismét visszaszerzettek? — Ha azon nyilatkozatokra, azon lelkesedésből eredt, és épen azért ismét közlelkedést szülő, emelkedett szellemű beszédekre tekintek vissza, melyekkel több év óta e teremben magyar kir. tudomány-egyetemünk újon választott kormánynokai díszes méltóságuk jelvényeinek átvétele, beigtatásuk alkalmával üdvözöltettek, az utóbbit vagyok hinni kénytelen.

Az üdvözlő dékánok mindannyian kötelemüknek hitték kifejezést adni ama meglegegedéssel párosult örömnök, melyet a választási, az öngazgatási jogok visszaadása mindannyiunkban keltett. És magyarázatra alig is szorúl, bizalmunk férfiainak, önválasztottainknak mért hódolunk, vezetésökre mért bizzuk szívesben magunkat, és ügyeinket. A hittani kar a „restitutio in integrum ota“ ha mégis így szabad neveznem, kebeléből azóta másod ízben adott Nagysá-

god személyében egyetemünknek igazgatót, és sor szerint én levén hivatva üdvözlésére, nem tehetem, hogy nyomatékkal ne csatlakozzam hozzájuk ez ünnepeles órában. — És ha a jogokkali helyes, és a közjó előmozdítására intézett élés azok meggyökeredzésére és biztosítására szokott majd mindig vezetni, úgy egyetemünk négy évi választásaiban a jövő biztos zálogát is bírja: mert férfiakat ültetett a rectori székbe, kikre bármily egyetem nyugodtan bizhatná ügyeinek vezetését, kikre mindannyian büszkén tekinthetünk vissza.

Nagyságod is ugyanazon egyetem, honunk első tudományos intézetének, az összes karok képviselőinek választottja, a közbizalom embere; és az általános öröm, melylyel választása fogadtatott, reményt nyújt, de nem — nem reményt csak, hanem azon szilárderős meggyőződést, hogy egygyel ismét szaporodott azok száma, kik tudomány-egyetemünk élére állítatva, és annak felvirágzását szívükön hordozva nem a méltóságnak örvendenek, melylyel felruháztattak, hanem az általa adott alkalomnak mennél tágasabb körökben üdvöt és áldást terjeszthetni.

A félelem, nehogy legjobbjaink ismert szerénységét sértsük, visszaszokott tartóztatni attól, hogy jelenlétükben felemlítsük érdemeiket, melyek hirdetésre egyébként nem szorulnak, mivel általán ismertek. Megvallom én kevésbbé vagyok hajlandó e nézetnek hódolni; mert habár tudom, hogy oly választótestület, mint aminő az, mely Nagyságodat közakarattal emelte a rectori székbe, nem tartozik szükségkép indokailal a közvélemény foruma elé lépni; mégis nagyfontosságúnak, szerfölött előnyösnek tartom, ha legalább

itt e díszes gyülekezetben, egyetemi polgáraink jelenlétében mutathatjuk be választottunkat, kit a tudomány küzdterén kedvező, vagy ha úgy kellene, kedvezőtlen körülmények között is, mint vezért egy éven át követni hivatva vagyunk.

Nem akarok, nem is akarhatok azon általános emberi, keresztényi, papi, és polgári erények elősorolásába és magasztalásába bocsájtakozni, melyek ugyan szélesebb körökben is ismeretesek, de melyek különösen a Nagyságoddal szorosabb viszonyban állók, és egy téren működők köztiszteletét és elismerését már rég kivívták magoknak; csak azt legyen nekem megengedve Nagyságodra vonatkozólag érintenem, miből én ingathatlan reményt merítek, hogy ügyeink vezetését biztos kezekbe tettük.

Van a keresztény erkölcstan szótárában egy szó, egy kifejezés, mely öszletét foglalja magában azon nem kizárólag adott, nem is egyedül szerzett, hanem részben felülről nyújtott, részben tartos törekvéssel szerzett tulajdonoknak, melyek, ha a szellem tehetsége járul hozzájuk — ha nem is zajjal és tüntetéssel — rendkívüli sikert szoktak eredményezni, és ez — a lelkiismeretesség. A hivatásszerű kötelmek pontos, és még a kisebbszerűeknek, csekélyeknek, fontosságnélkülieknek látszókbán is teljesítése; az odahatás, hogy az egy cél felé törekvőket, ugyanazon téren működőket is hason lángbuzgalom élessze, hasonló kötelességszeretetet buzdítsa; megbecsülése az érdemeknek a személyek fölött, és a személyeknél jobban; ernyedetlen fürkészése mindennek, mi a közjóra irányúl; igazságszeretet, és ami nélkül ez nem volna tökéletes, az igazságosnak és jogosnak ismert nyílt bevallása és

minden körülmények közötti megvédése, ez az, mit én csak a szent kereszt tövénél sarjadjhatott igaz lelkiismeretességnek tekintek, melyet Nagyságodban megismerhetni, és megszerethetni szerencsések válnak. A hittani kar ugyan már régebben, de különösen öt év előtt először megválasztott dékánjának másfélévi működésében, az egész egyetem mint az academiái tanács tagjában.

A fájdalom nemcsak könnyeket csal szemeinkből, de panaszzal nyitva meg az ajkak az ékesszólás varázsával is nem egyszer ragadja el a kebleket, és tisztelettel telünk el azok iránt, kik a közvesztésnek legjobb tolmácsai. Mi is nagy halottat sirattunk évek előtt, Nagyságodnak a hittani karból mint Rectort közvetlen elődjét annyi szépet ígért működése befejezése előtt szölitotta ki az Úr övéi köréből. Szónok kellett, ki nagy halottunkat hozzá méltóan magasztalja, pap kellett, ki az önfeláldozás és önmegtagadásban példányszerű pap és szerzetes lelkületét, egész életét megérthesse, tanártársra volt szükség, ki az istenészet örök igazságait, a tudományok tudományát a mily alaposan ép oly kedvesen hirdető tanár működését egész érdemében felismerni és feltüntetni tudja; és ki előtt volna ismeretlen, hogy a kit kerestünk, meglettük Nagyságod személyében, kit már akkor a közbizalom a boldogúlnak helyébe a prorectori méltóság viselésére meghívott.

Nem ritkán történik, a múlt és jelen egyiránt tanuskodik arról, hogy a legnemesb ügy, a legszentebb érdekek előmozdítására intézett törekvések, magasztos eszmék, a legéletrevalóbb tervek hajótörést szenvedtek a kitartás, a jóbani következetesség és szikla-

erős szilárdság hiányának szirtjein. Miben százan a legértelmesebbek közül mint célravezetőben megegyeztek, minek keresztülvitelére ezeken lelkesedéssel vállalkoztak, romba dült, a mű a tökéletes siker előtti utolsó percben megakadt, mert hiányzottak a most említettem tulajdonok a vezetőben, a főben, kinek erőt és életet kelle vala önteni az egész test szervezetébe. Minekünk e tekintetben is örvideni méltán okunk van, mert ki Nagyságodat csak egyetemünkön ni tizévi működése óta ismerni szerencsés, tudja, hogy bármily akadályokkal szembe szállani soha nem rettetget, és az üdvösnek és jogosnak ismert elnyerésére egész odaadással, és minden szabad eszközökkel fáradozott.

Többször remény és forró óhaj alakjában nyert e helyen is kifejezést azon vélemény, hogy tanügyünk életbevágó pontokban üdvös változást fog nyerni, hogy egyetemi közigazgatási ügyeink újbóli szervezése, és a kor igényeihezi módosítása küszöbön van; az ügy sokkal fontosabb, és sokkal több időt veend igénybe, mintsem hogy egy rövid év alatt befejeztethetnék, de ha mégis megtörténék, hogy Nagyságod kormányzata alatt venné kezdetét, hisszük, hogy Nagyságod megmutatni fogja, miként a hittudós seni irtózik a természetüknél fogva változásnak kitett, változást igénylő dolgok korszerű átidomításától, a való haladástól az igaz, jó, és szép felé — habár a reform bizonyos neme irányában kell hogy ellenszenvvel viseltess —; szívesen fog csatlakozni a nagy munka keresztülvitelére, úgy azonban: hogy szem elől soha nem tévesztendi, miként a tovafejlesztés, a multnak a jelenneli helyes összekötése és egybeforrasztása ko-

rántsem igényli százados jogok és igazak feladását, és hogy mindenek előtt az egyetem örökké felejtetlen emlékü alapítóinak meg nem másítható szándékuk katholicus királyi egyetemünkön folytán érvényben maradjon. „*Mementote operum patrum, quae fecerunt in generationibus suis, et accipietis gloriam magnam, et nomen aeternum*“ (Mach. I. k. 2.).

Nagyságod az új akadémiai tanács tagjaiban régi ismerősökre talál, kikre minden körülmények között számíthat, és biztosan támaszkodhatik, kik örömmel és készséggel fogják megosztani Nagyságoddal a munka fáradalmait a közös törekvés dús eredményeinek biztos reményében, a teljesített kötelesség kedves tudatában inkább, mint az elismerés édesen jutalmazó babérjaiért, habár Nagyságod kormányzata alatt erre is bátran számíthatnának.

Foglalja el tehát Nagyságod az egyetem igazgatói székét, és vegye át a méltóságát megillető jelvényt, melynek láncza legyen jelképe azon szét téphetlen köteleknek, mely Nagyságodhoz szeretettel és a legőszintébb ragaszkodással füzendi négy testvérkaraink tanárait, és az összes egyetemi polgárokat, hogy szent egyetértésben és lankadhatlan buzgalommal haladjassunk bizonyosan nem rögnélküli pályánkon, a valóság védő szárnyai alatt egyedül bizton haladó tudomány ösvényein.